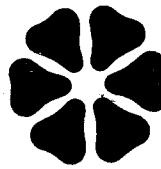

Ο ΚΑΘΕΡΙΣΤΗΣ

«Οποιος δὲν διακρίθηκε σὲ δικὰ του ἔργα,
εἶναι ἀνάξιος νὰ κατηγορεῖ ἔργα ἄλλων».

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΤΤΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΓΕΝΑΡΗΣ — ΜΑΡΤΗΣ 1980

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
ΑΡΙΘΜΟΣ 3

«ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ»

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

Συντάσσεται από 'Επιτροπή

‘Υπεύθυνος:

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ
Συλλόγου

Γραφεία περιοδικοῦ:

Γεωργίου Β' 13 'Ιωνάννινα

Τηλεφ. (0651) 28020

Διεύθυνση γιὰ τὴν ἔξυπρέπηση τοῦ
περιοδικοῦ «Καθρέπτης» - Αλληλογραφία

Θανάσης Α. Πατσούρας

Νεοφ. Δούκα 6 - 'Ιωάννινα

Τηλεφ. (0651) - 24164

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Έωςτερικοῦ Δρχ.: 300

Έξωτερικοῦ Δολ.: 20

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ —

— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:

a) ΙΩΑΝΝΙΝΑ:

ό Ταμίας τοῦ Συλλόγου

Κώστας Θ. Νίκου

Μανωλιάσπης 53

Τηλ. (0651) 31.609

β) ΑΘΗΝΑ:

Κώστας Χρ. Γιωτάκης

“Ελλης 28 - Αιγάλεω

Τηλ. (01) 5985462

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γιώργος Δ. Αναστασίου
Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου

Άντωνης Δ. Άντωνίου
Κώστας Ε. Σιώτος

ΠΡΩΤΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

Τολμήσαμε τὴν ἐπανέκδοση τοῦ «ΚΑΘΡΕΠΤΗ» μὲ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα, νὰ δημιουργήσουμε ἔνα πόλο ἔλξης, ὅλων ὅσων ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ χωριοῦ μας καὶ γενικὰ τῆς περιοχῆς.

“Ολων ὅσων νοιάζονται γιὰ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου μας καὶ ὅσων ἐνδιαφέρονται νὰ μάθουν τὶς ρίζες τους.

Καὶ κάτι ἄλλο. Νὰ συντελέσουμε, μαζὶ μὲ τὴν προώθηση τῶν προβλημάτων τοῦ χωριοῦ μας, στὴν ἀγάπη, ἀλληλεγγύη καὶ ἀλληλογνωριμία τῶν Ἀμπελοχωριτῶν ὅπου γῆς.

Εἶχαμε συνειδητοποιήσει τὸ πόσο βαρὺ εἶναι τὸ ἔργο ποὺ ἀποφασίσαμε νὰ ἀναλάβουμε. Καὶ μὲσα μας κρυφόκαιγε ἡ ἀγωνία. Θὰ ὑπάρξει ἀνταπόκριση στὶς προσδοκίες μας; Πόσοι θὰ εἶναι αὐτοὶ ποὺ θὰ ἀνταποκριθοῦν στὸ κάλεσμὰ μας; Πόσοι οἱ πιστοὶ;

Τὰ θερμά γράμματα ποὺ πήραμε, οἱ συνδρομὲς ποὺ ἔρχονται ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ποὺ κατοικοῦν οἱ χωριανοὶ μας, τὰ πρῶτα ἐμβάσματα ποὺ λάβαμε γιὰ ἐνίσχυση τοῦ περιοδικοῦ μας, τὰ τεύχη ποὺ πουλοῦνται ἔδωσαν τὴν ἀπάντηση.

Αὔτὴ ἡ ἀνταπόκριση καὶ θερμὴ συμπαράσταση ποὺ ἔδειξαν οἱ χωριανοὶ μας, μᾶς ἐπιφορτίζει μὲ πρόσθετα καθήκοντα καὶ ύποχρεώσεις.

‘Απὸ τὴ στήλη αὐτὴ τὸ δηλώνουμε ὅτι ἀπὸ τὴν πλευρὰ μας θὰ καταβάλουμε κάθε προσπάθεια νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὶς προσδοκίες ὅλων. Νὰ βελτιώσουμε τὸ περιοδικό. Νὰ προβάλουμε τὰ προβλήματα τοῦ τόπου μας. Νὰ ποῦμε τοὺς καῦμούς μας καὶ τὰ σχέδια γιὰ τὸ μέλλον. Νὰ ἐρευνήσουμε τὴν ιστορία τοῦ τόπου μας καὶ πάνω ἀπ' ὅλα νὰ ἐνημερώνουμε τοὺς ξενητεμένους μὲ τὴν ἐπικαιρότητα τοῦ χωριοῦ μας.

Πιστεύουμε ὅτι στὴν ὡραία καὶ εύγενικὴ προσπάθεια θᾶχουμε τὴν συμπαράσταση ὅλων.

Η ΣΥΝΤΑΞΗ

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Παραθέτουμε σχόλια του ήμερήσιου υπουργού τάξης την έκδοση του περιοδικού μας.

«... Αληθινός και ζωντανός ακριβέτης, της παλαιᾶς και νέας αμπελοχωρίτικης ζωής, είναι τὸ μικρὸ καὶ κομψὸ τρίμηνο περιοδικὸ ποὺ ἔξεδωσε διημώνυμος Σύλλογος στὴν πόλη μας, μέ πρωτοδουλίᾳ του Διεκηπτικοῦ του Συμβουλίου.

Οι Σκλουπιώτες μέ τὸ Σύλλογο καὶ μέ τὸν «ακριβέτη» τους καὶ μὲ τὶς εὐγενικές φιλοδοξίες καὶ προθέσεις τους, ἀποδεῖχγουν ὅτι πράγματα δέν πάρχει: γλυκύτερο καὶ ώριότερο ἀγαθό στὸν ἀνθρώπο καὶ στὴ ζωή, ἢ πὸ τὴν Πατρίδα καὶ τὴν μάνα.

Ο «Καθρέπτης» τῶν ἀμπελοχωρίτων, εἶναι ἔνα περιοδικό, σωστὸ πνευματικὸ ἀμπέλι μὲ γλυκὰ σταφύλια, ποὺ τρέφει ψυχές καὶ ζωντανεύει μνῆματα. Ἀποτελεῖ παράδειγμα γιὰ μάμηση. Γιαυτὸ χαιρετίζουμε τὴν έκδοση του, μέ τὶς καλύτερες εὐχές γιὰ κάθε προκοπή του.»

«ΠΡΩΤΑ ΝΕΑ» 19-3-80

.. Ο «Καθρέπτης» λοιπὸν, τίτλος τῆς τρίμηνης έκδοσης τῶν ἀπανταχοῦ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ κυριολεκτικὰ ἀντικαθρεφτίζει, τὸν ἔρωτα τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, τῶν ξωμάτων τῶν ἀκριτῶν τῆς Ελληνοσύνης, πρὸς τους ἀρχαιούς δημιουργούς.. τους γονιόνες!

Εἶναι: Φωνὴ ἀπὸ χωρὶς: Φωνὴ καθάρια, λαχαρὴ καὶ ηρωϊκὴ. Ήρωϊκὴ γιὰ τὴν προσπάθεια. Προσπάθεια, ποὺ πρέπει νὰ διατηρηθεῖ καὶ νὰ ἐπεκτεθεῖ καὶ σ' ὅσους μποροῦν ν' ἀνελάσουν παρόμοιες. Ποὺ μὲσα ἀλλωστε ἀπ' κύτες, προσβάλλουν σὶ ἀληθιγοὶ ἀνρωποί, κύτοι ποὺ ἀγήκουν στὸ μάχημα πνευματικὸ μετερίζει, καὶ μποροῦν νὰ χειρίζονται ἐξ ἵσου σωστὰ τὴν τσάππα, μαζὶ μέ τὸ πνευματικὸ καλαμάρι. οὗτος καὶ ἐν φαίνεται: δξέμορφο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10.4.80

ΔΙΑΒΑΖΑ προχθὲς ἔνα περιοδικὸ Λέγετε «Ο Καθρέπτης». Εἶναι: ἔκδοσης του Συλλόγου τῶν ἀμπελοχωρίτων. «Ἐνα καλαίσθητο περιοδικὸ μέ πολιτιστικὸ περιεχόμενο. Λίγες οἱ σελίδες του στὴν ἀρχὴ. Μεγάλη δύμως ἡ προσφορὰ του Συμβουλίου ποὺ μόχθησε γιὰ τὴν κυκλοφορία του. Συγχρητήρια γιατὶ ἔργο τέτοιο δέν ἔχουν νὰ παρουσιάσουν ἀλλοι, μεγαλύτεροι Σύλλογοι μέ σίκονσμικές δυνατότητες τεράστιες.

Τὸ περιοδικὸ τῶν ἀμπελοχωρίτων «δικαθρέπτης», ἀποδεικνύει ὅτι καὶ στὶς πιὸ δύσκολες στιγμὲς ὁ Ηπειρώτης, ὁ Τζουμερκιώτης καὶ ἴδιαίτερα ὁ ἀμπελοχωρίτης διψάει: γιὰ πολιτιστικὴ προσφορὰ. Μάθημα γιὰ ὅλους μας. «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ» 18-3-80

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΛΑΒΑΜΕ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΓΟΥΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Πήρα τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ σας «Ο ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ» ποὺ πολὺ σωτάκι τοῦ δίνετε αὐθό ἀριθ. (2) καὶ μαζὶ μέ τις εὐχαριστίες μου, θὰ μεῖ ἐπιτρέψετε γὰ τὰς συγχαρῶ δλους, γ? αὐτὴ σας τὴν προσπάθεια ποὺ πραγματικὰ εἰναὶ καὶ ἀξιόλογη καὶ ἀξιόπαιγνος.

Π:στεύω καὶ εἶμα: θέντας, δτι ὅχι μόνο θὰ συνεχίσετε τὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ θὰ δελτιώνετε αὐτὸ συνέχεια, ὥστε καὶ τὸ χωριὸ σας γὰ διηθηθεῖ, ἀλλὰ καὶ γὰ γίνεται παράδειγμα καὶ γιὰ τὰ ἀλλαχωριά, τῆς πιὸ δημοφηγητικῆς τῶν Τζουμερκῶν.—

Κων) νος Δ. Βήχας

Ἐπιθ) τῆς Δημ. ἔργων

Αγαπητοί φίλοι,

Η Βιβλιοθήκη τοῦ Ίδρυματος μας ἔλαβε καὶ καταχώρισε στὸ μητρώο εἰσαγωγῆς τῶν διηθίων του μέ αὐτό. ἀριθμ. 24638 τὸ 2ο τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ «Ο Καθρέπτης», πολιτιστικῶν δργάνων τοῦ Συλλόγου σας.

Ως πρόεδρος τοῦ Ίδρυματος σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὴν πρωτοβουλία τῆς ἔκδοσης.

Μέ τὴν εὐκαρία σᾶς παρακαλῶ γὰ στείλετε στὴ Βιβλιοθήκη καὶ τὸ 1ο τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ, τὸ δποτεί θὰ συμπληρωθεῖ τὴ συλλογὴ τῶν ἡπειρωτικῶν της Περιοδικῶν.

Μέ ἐκτίμηση

Ο Πρόεδρος τοῦ IMIAK

Κώστας Φρόντζος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦμε τοὺς ἀναγνῶστες μας καὶ συνδρομητές μας νὰ μᾶς γνωρίζουν τὶς νέες τους διευθύνσεις, ὅταν ἀλλάζουν σπίτι, γιὰ νὰ παίρνουν τακτικὰ τὸ περιοδικό μας.

ΛΙΓΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

Δημ. Τόλγι

Συν) χω Δάσκαλου

Σάν ν δάσκαλος, (συν) χρες τώρα;
που ίπηρέτησα στὸ χωρὶδι μας, τὸ
Ἀμπελοχώρι; τὰ περισσότερα χρόνια
καὶ ίποτίθεται πώς ξέρω περισσότερα
ἀπὸ καθὲ ἄλλον γιὰ τὸ σχολεῖο μας,
πάρην πρῶτος τὴ σειρὰ νὰ γράψω
γι? αὐτὸ καὶ τὸ διδαχτήριό του.

Πέρασαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο μας, κατὰς
κακούς, κάκποσοι δάσκαλοι. Δένη μπο-
ρεῖ θμως γὰ ξέρει κανένας ποιοὶ ίπη-
ρέτησαν τὰ παλιὰ χρόνια, γιατὶ στὸ
ἀρχεῖο του σχολείου δὲν ίπάρχει κα-
νένα στοιχεῖο που νὰ τὸ δείχνει..

Σίγουρος εἶμαι γιὰ τους περακάτω:
1. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

(Τσερλίγκας) ἀπὸ τὰ Λεπτανὰ
Ἄρτας.

Τὸ παρατοσούνι τὸ κόλλησαν,
γιατὶ κάθε δουλειὰ τὴν ἔκκανε μὲ
κάποια ἀμφιβολία καὶ ίσως κοὶ
φόρο.

2. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΦΛΟΥΔΑΣ
ἀπὸ τὰ "Αγγαντα" Άρτας. Ἡταν
πολὺ ἐργατικός. Ἐπέμενε ἀφά-
νταστα νὰ μάθουν σὶ μαθητές του.
"Οσοι μαθήτευσαν σ' αὐτὸν ἔμα-
θην γράμματα...." Ήμουν κι? ἔγω
μαθητής του.

3. ΚΩΝ) ΝΟΣ ΓΚΡΕΜΠΟΥΝΗΣ
ἀπὸ "Αγγαντα" Άρτας.

4. ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
(παῦδι του Παπαγιώργη) καὶ

5. ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ (Αύτοὶ σὶ
δύο ἐργάστηκαν λίγο, γιατὶ ἥταν

προσωρινοὶ).

6. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΟΛΗΣ Ὑπηρέ-
τησε τὰ περισσότερα χρόνια.
7. ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΗΥΡΑΙΝΟΥ (Κερ-
κυρκία). Ἡταν πολὺ καλὴ δα-
σκάλα. Ὑπηρετήσαμε μαζὶ γιατὶ
τὸ σχολεῖο λειτουργοῦσε ὡς διθέ-
σιο. Τὸ 1940, ὅταν παίστηκε ὁ
πόλεμος μέ τους Ἰταλούς, πῆγε
στὸ χωρὶδι Κοντοδράκι μέ ἀπό-
σπαση.
8. ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΤΣΙΟΥΡΑΣ
9. ΠΑΥΛΟΣ ΔΑΒΩΝΗΣ
10. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΤΣΙΟΥΡΑΣ
ἀπὸ τὸ Ματσούκι.
11. ΑΘΗΝΑ ΤΟΛΗ γιὰ λίγο κακό
μέ ἀπόσπαση.
12. ΚΩΝ) ΝΟΣ ΣΙΟΝΤΗΣ ἀπὸ τους
Χαλιαράδες.
13. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΛΔΑΝΗ
ἀπὸ τὸ Θεσπρωτικό Πρεβέζης.
14. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΙΡΚΑΣ ἀπὸ
τὸ νησὶ Ἰωαννίνων.
15. ΗΛΙΑΣ ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ ἀπὸ
Ρχρτανάσιους.
16. ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΚΟΚΚΙΝΟΥ
17. ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΤΣΑΠΙΑΗΣ
18. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΑΪΚΟΣ ἀπὸ
τὸ Δροσοχώρι καὶ
19. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ἀπὸ τὰ
Πλαΐσια.

Οι τελευταῖοι, ἀπὸ μένα καὶ κάτω
ἥταν Πτυχιούχοι Διδασκαλεῖσι η Ἀ-
καδημίας μὲ ἐγκυκλοπαιδικὲς καὶ
παιδικαγγειὲς γνώσεις. Αύτοὶ ἔργα-

στηρχαν καλύτερα. Βοηθούσε δημως και τὸ ἔμψυχο ὑλικό (οἱ μαθητές) που ἦταν ἀριστος στο . . .

"Οσσα γιὰ τὸ διδακτήριο, δταν τὸ θυμάρικα: μὲ πιάνε: ἀπελπισία. "Ηταν κτισμένο ἐκεῖ ποὺ είγα: τώρα τὸ Καινοτοκό κατάστημα. "Ακατάλληλο γιὰ σχολεῖο. Μονόροφο, μὲ μία αίθουσα πάνω, ποὺ γιγάνταν τὰ μαθήματα και κάτω τὸ ὑπόρειο ποὺ κάποτε ἐνισικιάζεταν γιὰ μαγαζοὶ.

Πότε χάστηκε δὲν εἶνα: ἔξαρχοβαμένο. "Οταν ρωτοῦσα τοὺς γεροντότερους μοῦ ἀπαντοῦσαν: «"Εχεις πολλὰ χρόνια! Εισήθησαν πολλοὶ γὰ χτιστεῖ ... "Ολις τὸ χωριό και ἡ ἐκκλησία ἀκόμα .... "Άλλος μὲ χρήματα, ἀλλος μὲ ἐργασία και ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ μεντάσιο: (ἀλληλεστήθεια). "Ολις τὰ ὑλικὰ μεταφέρθηκαν μὲ μεντάσι...»

Μποροῦμε δημως πάνω - κάτω, νὰ δροῦμε πότε περίπου κτίστηκε.

Τὸ χωριό ἀπελευθερώθηκε τὸ ἔτος 1881. Μετὰ 25 χρόνια, δηλαδὴ τὸ 1906, δ δάσκαλος Φλούδας ἐργάστηκε στὸ διδακτήριο κυρίο. Άρχ θὰ πρέπει γὰ κτίστηκε μεταξύ τῶν ἐτῶν 1888 ἕως 1900.

Σ' αὐτὸν ἐδίδαξαν οἱ ἑπτά πρώτοι δάσκαλοι μας.

Πολλὰ παιδιά, λιγοστὸς δ χώρος!!! Θυμάρικα κάποια χρονιὰ εἶχα 116 μαθητές..... Παρ' ὅλω ποὺ δὲν βοηθούσε τὸ διδακτήριο, ποτὲ δὲν ἔφυγα ἀπὸ τὸ σχολεῖο στεναχωρημένος ἢ ζαλομένος.... "Ολοι: διαδασμένοι, διλοι: καλοὶ, μ' ἔνα μόνο ἀναγγωστικὸ και λιγα τετράδια....

Νά δημως ποὺ τὸ χάσαμε κι' αὐτό.

Κάποτε παρουσιάστηκαν μικρές ρωγμές στὸν τοίχο τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς. Σάν υπεύθυνος, (ὑπηρετοῦσα στὸ χωριό), ἀνηρύχησα. Μὲ τὴ σχολικὴ ἐφορεία παρακαλέσαμε τρεῖς καλούς μαστόρους, τὸ Γρηγόριο Πάνο, τὸ Χρήστο Δημητρίου και Μήτιο Γιωτάκη νὰ τὸ κοιτάξουν και νὰ μᾶς ποῦν τὴ γνώμη τους.

Μὲ προθυμία και μὲ μεγάλη προσοχὴ τὸ ἐπιθεώρησαν και μᾶς εἰπαν πώς δέν υπάρχει: κανένας φόδος, τὸ κτίριο εἶναι γερό και μπορεῖ νὰ διασταξεις: κι' ἀλλα 30 χρόνια ἀκόμα. "Οπως και διάσταξε..... Μάλιστα μᾶς έδωσαν και γραπτή ἔκθεση τὴν διπλά στείλαμε μὲ ἀναφορὰ μας στὸν Ἐπιθεωρητή.

"Εκεῖνος διέταξε τὸ σχολικὸ ἀρχτεκτονικὰ νὰ ἔλθει: ἐπὶ τόπου, πράγματα ποὺ ἔγινε, γιὰ γὰ σχηματίσεις: υπεύθυνη γνώμη γιὰ τὴν στερεότητα τοῦ διδακτηρίου.

Σέ λίγες μέρες λάδικμε ἔγγραφο τοῦ Ἐπιθεωρητῆ μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸ διδακτήριο ὡς ἐταιμόρρωπο.... "Απὸ τὸτε ἀρχισε τὸ μαρτύριο μας! Κουβαληθήκαμε στὴν ἐκκλησία. Τὰ θρυγίκια τὰ τοποθετήσαμε στὸν γυναικωνίτη και ἀρχίσαμε μάθημα στὸν κυρίως ναὸ. Οἱ μαθητὲς κάθονται στὰ σταυρίδια και δταν τελείωνε ἡ κάθηση τὸ μάθημα, ἀνέβαινε στὸν γυναικωνίτη γὰ γράψει.

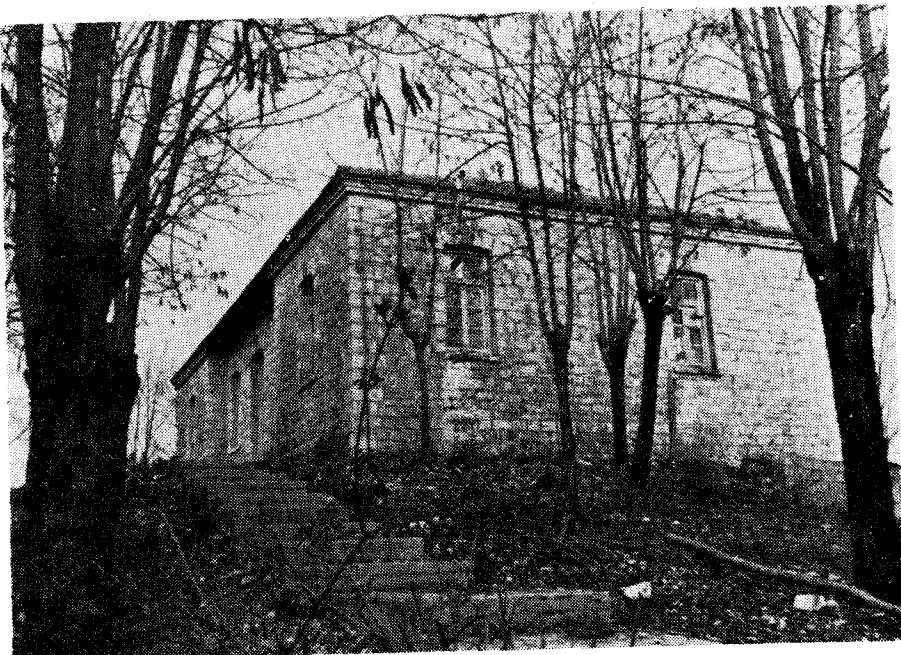
Παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες γιγάνταν καλὴ δουλειά, γιατὶ δπως εἴπαμε, οἱ μαθητές ήταν ήσυχοι, υπάκουοι, μελετηροὶ και φιλότιμοι.

Τὸ σχολεῖο τόπε λειτουργοῦσε ὡς θερινὸ. Δηλαδὴ κάνγκρε διακοπές δύο μῆνες τὸ χειμῶνα καὶ ἔνα τὸ καλοκαΐρι, γιατὶ μερικὰ παιδιά τὸν χειμῶνα κατέβαιναν στὴν «Πολτσά» (στὰ χειμαδίδα). "Οταν δὲ καθόρδε καλυτέρευε, ποιός μᾶς ἔπιανε!!!!!!" Απὸ τὰ μισά τοῦ Μαΐου κάνγκρε μάθημα τέλω

ἀλλὰ κάπως ὑποφερτὸ. Τοῦ πληρώναμε νοίκι 10 δρχ, τὸν μήνα καὶ στὸ τέλος μᾶς τὰ χάρισε δλα γιατὶ δὲν εἶχαμε. Μετὰ πάλι στὴν ἐκκλησία κ.ω. Δηλαδὴ πέρα δῶθε.

Στὸ μεταξὺ ἔπρεπε γὰρ φροντίσουμε καὶ συζητήσαμε τὸ θέμα.

Συγκεντρωθήσαμε δλοι: οἱ κάτοικοι

"Αποψη τοῦ σχολειοῦ μας

πότε στὸν ίηλιο, πότε στὸν ίσκιο. Νί-
ώθαμε μεγάλη ξεκούραση. Αέρας
καθαρός, καλοὶ μαθητὲς καὶ δρεξη. Στὰ
διαλείμματα γιγόταν χορὸς στὴ
χωραφῖλα (πλατεῖα) ἀκρη σὲ ἀκρη....

"Επειτα μᾶς παραχώρησε τὸ μαγι-
ζί του, ποὺ τὸ εἶχε κλεισμένο, δὲ Δῆ-
μος Αλεξίου καὶ μεταφερθήκαμε ἐ-
κεῖ. Δέν γιταν κι' αὐτὸ εὔρυχιρο,

καὶ συζητήσαμε τὸ θέμα.

Τὸ πρώτο ποὺ ἔπρεπε γὰρ γίνει: γίταν
γὰρ θρεθεῖ τὸ σίκόπεδο καὶ κατόπι: γὰρ
ζητήσουμε πίστωση ἀπὸ τὸ Κράτος.
Αλλοῖς δέν θά μᾶς χορηγοῦσε.

Τὴν κατάσταση τότε ἔσωσε ἡ ἐκκλη-
σιαστικὴ ἐπιτροπὴ. Εύχαριστως δώρι-
σε δλο τὸ σίκόπεδο πίσω ἀπὸ τὴν ἐκ-

κληρού, έκει που ήταν άλλοτε τὰ μνήματα.

Στή συνέχεια μέ δέδεια τοῦ Δασαρχείου, κόπηκαν τὰ περισσότερα δὲνδρα (πουρνάρια) που ήταν στὸ οἰκόπεδο καὶ ἔγινε ἡ ἀδεσταριὰ στὴν κάτω ἀκρη τῆς πλατείας ἀριστερὰ ὅπως πάμε στὰ Πρακαντιώτακά. Έργολάδος ήταν ὁ Μήτιος Γιωτάκης. Βγῆκαν ἀπ' αὐτὴ 30.000 δικάδες ἀσθέτη. "Οταν τὸ 1936 τὸ κράτος μᾶς χορήγησε πίστωση, μέ ἐργολάδο τὸν Βαγγέλη Εσκάρφωτο καὶ μαστόρων τοὺς Γρηγόρη Πάνο, Κώστα Εξαρχο, Θύμιο Τόλη, Μήτιο Τζουβάρα καὶ ἄλλους ἔγινε ἡ τοιχοποίητα τοῦ γέου διδακτηρίου. Ἀργότερα μέ δέδεια πάλι τοῦ Δασαρχείου, προσχωρήσαμε στὴν κοπή τῆς ξυλείας διωρεάν ἀπὸ τὸ δάσος τοῦ Ματσουκίου, μέ νποχρέωση τοῦ ἐργολάδου γὰ τὴν παραδόσει στὸ «Στενό» κοντά στὸ πατάμι.

Σύντομα - σύντομα τὸ καλοκαίρι ἔγιναν διλειτουργοὶ οἱ δουλεῖες καὶ τὸ φθινόπωρο ἔγινε ἡ μεταφορὰ τῆς ξυλείας στὸ χωριό. Ἡ μεταφορὰ ἔγινε μέ μεντάσιο σέ τρεῖς ἡ τέσσερες Κυριακές. Χτυποῦσε ἡ καμπάνα μετὰ τὴ θεία λειτουργία καὶ διλοὶ ἀνδρες, γυναικεῖς καὶ παιδιά, μέ δσα φορτηγά ζῶα εἶχε τὸ χωριό, ξεκινοῦσαν γὰ δουλεία. Ο δρόμος ἀπὸ τὸ «Στενό» ὡς τὸ χωριό διέταν γειμάτος ἀπὸ ἀγθρώπινος στὴ σειρά φορτωμένος ξύλα.

Τὴ χοντρὴ ξυλεία τὴν ἀποθηκέψα-

με στὸ χαγιάτι τὴς ἐκκλησίας καὶ τὴν ὑπόλοιπη στὸ ὑπόγειο τοῦ παλασσοῦ διδακτηρίου.

Τὸ νέο διδακτήριο σκεπάστηκε ακατά τὸ 1950 ἢ 1951 νοεμβρίω καὶ τὸ σχολεῖο ἀρχισε νὰ λειτουργεῖ, λίγο ἀργότερα, διέταν τελείωσαν δὲς οἱ ἄλλες ἐργασίες.

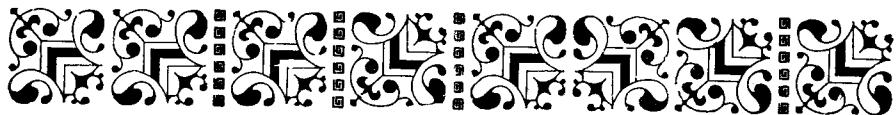
Εἶναι ὥραν, σύγχρονο καὶ ὑγειγό, σὲ καλὴ τοποθεσία, κοντά στὴν ὅμορφη ἐκκλησία μας.

Χωρίζεται σὲ δύο μεγάλες ἡλιόλουστες αἱθουσες διδασκαλίας, γραφεῖο τῶν δασκάλων καὶ ἀλλο ἓντα δωμάτια γιὰ κατοικία δασκάλου ἐργάνη.

"Εχει πολλὰ ἐποπτικὰ μέσα, μιὰ διδιλούθηκη γειμάτη διαλεχτὰ διβλία, δωρεὲς τῶν χωριανῶν καὶ μεγάλη ἐγκυκλωπαίδεια, δωρεὰ τῶν ἀδελφῶν Κων. Ἀλεξίου, γιὰ τὴν μνήμη τοῦ ἀδελφοῦ τους Χρήστου, Γυμνασιάρχη, που δικα χάθηκε στὴν κατοχή, ὅπου οἱ "Αγγλοι τορπίλλισαν τὸ Ιταλικὸ καράδι. ποὺ πήγαινε μέ διμήρους στὴν Ιταλία.

Καὶ τώρα .... τὸ ὅμορφο σχολεῖο μας μὲνει κλειστὸ ἀπὸ τὸ 1977. Δὲν εἶναι μικρὸ παιδιά στὸ χωριό γὰ πᾶνε..... Ἀπὸ τότε ἔπαφαν γ' ἀκούουνται οἱ χαρούμενες παιδικές φωνές... Σταμάτησαν τὰ τραγούδια καὶ τὰ παιγγίδια Οι γένοι τώρα πηγαίνουν σὰν ἐπισκέπτες καὶ τὸ σχολεῖο ἀνοίγει μόνο στὶς ἐκλογές γιὰ φυσαρία..... ..

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

‘Ο Έλληνικός λαός έδω καὶ τρεῖς χιλιάδες χρόνια, δὲν ἔπαφε ποτὲ γὰ τραγουδάει.

Σὲ κάθε περίπτωση τῆς ζωῆς του, χαρούμενη ἢ λυπητερή, τὰ τραγούδια του τὸν συνόδευαν, τὸν παρηγόρουμσαν, τὸν ἐνθουσίαζαν, τοῦ ἔδιγχαν θάρρος, ὑπομονὴ καὶ ἐλπίδα.

Μὲ τὰ δημοτικὰ τραγούδια οἱ “Ελληνες γνωνούριστηκαν, μεγάλωσαν, πορεύτηκαν στὴ ζωὴ, διέλεφκαν, κουράστηκαν, ξενιτεύτηκαν, πόνεσαν, ἐκλαψκαν, ἀγάπησαν. Μέ τὰ μοιρολόγια ἀκόμα τοῦ λαοῦ μας ἔφυγκαν γιὰ τὸ μεγάλο καὶ αἰώνιο ταξίδι τῆς λησμονιᾶς.

Βρυσομάνες Ἐθνικοῦ μεγαλείου καὶ γάργαρες πηγές συναίσθημάτων εἶναι: οἱ στίχοι τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν.

Μὲ κύττα θὰ γιώσουμε τὶς πλακιώτικες τῆς κλεφτουριᾶς, θὰ ξήσουμε τὶς περιπέτειες, τὶς λαχτάρες, τούς δραματισμούς τους “Ἐθνους μας, θὰ πονήσουμε μέ τὸ παράπονο τοῦ σκλάδου, θὰ δακρύσουμε μέ τὴ θλίψη τοῦ ξενιτεμένου. Θὰ καμαρώσουμε ἀκόμα τούς λεθέντες, ποὺ περιφρογοῦν τὸ θάνατο, θ' ἀκούσουμε τὶς μάνες νὰ διερεύνηται καλύτερες μὲρες γιὰ τὰ πνιδιὰ τους, τὰ νάτα νὰ ὑμγοῦν τὴν δημοφιά, τούς ἐρωτευμένους γὰ τραγουδοῦν τὴν ἀγάπην τους.

Τὰ παλαιότερα χρόνια, ἔρχονταν στιγμές, μὲσα σὲ κάθε χρονιά, ποὺ σὲ κάθε σύναξη ὅλοι, ἀντρες, γυναῖκες καὶ παλαιάρια πιάνονταν στὸ χορό καὶ τραγουδοῦσαν τὶς χαρὲς τὶς λύπες τους καὶ ξεχωροῦσαν τὰ δάσκαλα τους.

“Ομως τὰ χρόνια πέρασαν.... Η ζωὴ προχώρησε καὶ ἀλλαξε. Η ἀνθιση τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ τεχνολογία ἡ ἀνάπτυξη, ἡ μεταπότιση τοῦ λαοῦ στὰ ἀστικὰ κέντρα, οἱ νέες συνθῆκες ἐργασίας, μόρφωσης, κατοικίας καὶ ζωῆς μετέβαλαν καὶ μεταβάλλουν καὶ στὶς περισσότερες φορὲς ἐξαφανίζουν τοὺς λαϊκούς μας θησαυρούς καὶ μαζὶ τους καὶ τὰ ὥρατα Δημοτικὰ μας τραγούδια.

“Ομως, δισ ἀκόμα εἶναι: κακός, ἐς μαζέψουμε τὰ λυκόσύδια αὐτὰ τῆς λαϊκῆς μας κληρονομιᾶς, ἐς κρατήσουμε ζωντανές τὶς ρῖζες μας, ἐς διατηρήσουμε ὅτι μᾶς ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ μᾶς ἐκφράζει τὰν ζήνος καὶ λαό.

Στὴ συνέχεια δίγουμε μερικὰ Δημοτικὰ τραγούδια, ποὺ οἱ Ἀμπελοχωρίτες - Σκλουπιώτες τραγούδαν καὶ χόρευαν στὴ χωραφιά (τὴν πλατεία) κάθε γιορταστικὴ μέρα καὶ ἰδιαίτερα τὶς μὲρες (26 καὶ 27 Ἰουλίου) τοῦ πανηγυριοῦ.

Δ.Π.

«Λεβέντης είσαι μάτια μου...»

— Λεβέντης εί... λεβέντης είσαι μάτια μου, λεβέντης είσαι μάτια μου λεβέντικα χορεύεις, λεβέντικα χορεύεις.....

Λεβέντικα, λεβέντικα πατάς στή γῆ, λεβέντικα πατάς στή γῆ και κουρνιαχτό δὲ σ' κώνεις, και κουρνιαχτό δὲ σ' κώνεις.

Σάν παιρνεις τό ... σάν παιρνεις τόν άνήφορο, σάν παιρνεις τόν άνήφορο λιανοκρατάς τή μέση, λιανοκρατάς τή μέση.

Μηνά μεσού... μηνά μεσούλα σε πονεῖ, μηνά μεσούλα σε πονεῖ μηνά καμάρι σέρνεις, μηνά καμάρι σέρνεις;

— Μουΐδ' ή μεσού... μουΐδ' ή μεσούλα μὲ πονεῖ μουΐδ' καμάρι σέρνω, μουΐδ' καμάρι σέρνω. Μόν' τόχει τό κορμάκι μου, μόν' τόχει τό κορμάκι μου λιανοκρατά τή μέση, λιανοκρατά τή μέση.....

(Είναι γραμμένο μ' όλα τά λόγια, όπως τραγουδιέται)

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΛΑΪΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΑΙΠΟΚΡΙΕΣ:

Τίς δύο Κυριακές τῆς Ἀποκριᾶς και ίδιαιτέρα τήν Κυριακή τῆς Τυρφάγου (Τυρφή) οἱ νέοι κυρίως κάτοικοι τοῦ χωριοῦ μας ντύνονταν μασκαράδες. Δηλαδὴ ἔντυγαν ρούχα εἰτε γυγκικεῖα ήταν αὐτά, εἰτε ἀντρικά και ἔκρυθκα τὸ πρόσωπό τους μέ μασκαράδηλα γιὰ νὰ μὴ γνωρίζονται. Άλλα γιὰ νὰ προστατεύονταν τήν ἀνωγυμά τους τους, οἱ μασκαράδες, οἱ μασκαράδες, κρατοῦσαν στὰ χέρια τους μᾶς κάλτσα, συνήθως γυναικεῖα, γεμάτη στάχτη. Ἐτσι οἱ μασκαράδες, ἄλλος ντύνονταν γαμπρός, ἄλλος νύφη, ἄλλος παπποῦς κ.λ.π., και συγκεντρώνονταν κατά παρέες τήν Κυριακή τὸ ἀπόγευμα στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ

μας και διασκέδαζαν τοὺς χωριαγούς.

Τὸ δράδου ὅλοι μαζὶ οἱ μασκαράδες, «γύρναγχαν τὰ σπίτια» και οἱ γοκοκοκυρές τοὺς κέρναγχαν διάφορα ποτά, προσπαθώντας νὰ γνωρίσουν ποιεὶς ήταν οἱ μασκαράδες. Τὴν ήμέρα κύτη ἐπιτρέπονταν και διάφορες διασμένες χειρονομίες και λόγια.

ΣΑΒΒΑΤΟ ΤΗΣ ΑΙΠΟΚΡΙΑΣ

«ΨΥΧΟΣΣΑΒΑΤΟ»

Οἱ γυναικεῖς τοῦ χωριοῦ μας ἔφτιαχναν «Κομμάτια». Δηλαδὴ δράζανε σιτάρι - φτιάχνανε πίττες τηγανίτες κομμάτια φωμὶ - ἐλιές - κρασὶ κ.λ.π. και τὰ πήγαναν στήν ἐκκλησία γιὰ νὰ τὰ βλογίσει ὁ παπᾶς.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας

ὅλα κατὰ τὰ μοίραζαν στοὺς ἐκκλησιῶνες κατοίκους, γιὰ νὰ συγχωρέσει ὁ Θεὸς τοὺς νεκρούς. Γιατὶ, δπως λέει ἡ παράδοση, οἱ νεκροὶ περιμένουν τὰ φυχοσάββατα γιὰ νὰ συγχωρεθοῦν. Στὸ τέλος τῆς διαυγῆς καὶ ἀν περίσσευχν «κομμάτια» τὰ μοίραζαν στοὺς παρευρισκομένους κατοίκους καὶ ἀντιπροσώπευκν τὰ «ξήνα» δηλαδὴ αὐτοὺς ποὺ ἀπουσίαζαν ἀπὸ τὸ χωρίο.

ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα οἱ ἀνύπαντροι: νὲοι καὶ κυρίως οἱ νέες κάθονται ὅλη τὴν ἡμέρα νηστικοί. Τὸ βράδυ οἱ νέες φτιάχνουν «ἀρμυροκουλούρα» ἀπὸ ἀλεύρῳ καλαμποκίσιο μὲν νερὸ καὶ ἀρκετὸ ἀλάτι καὶ τὴν φήγανας στὴ γωνιὰ, σκεπάζοντάς την μὲ στάχτη.

Τὸ καλαμποκίσιο ἀλεύρῳ: τῆς ἀρμυροκουλούρας ἔπειτε νὰ εἶναι καλεόντο, ἀπὸ τρία σπίτια, ποὺ ἥταν ἀπίκραντα καὶ «μονοστέφανα».

Τὴν ζύμωσης ἡ νὲα καὶ τὴν πρώτη «μπουκιά» τὴν ἔτρωγε αὐτὴ ποὺ τὴν ζύμωσε. Τὴν δεύτερη μπουκιά τὴν πέταγε στὴ σκεπή τοῦ σπιτιοῦ, πού ἥταν ἀπένενται: ἀπὸ τὸν ἥλιο. Καὶ τὴν τρίτη «μπουκιά» τὴν ἔβαζε κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι της, γιὰ νὰ δεῖ στὸν ὅπνο της, πούδιν θὰ παντρευτεῖ.

«Αν τὸ βράδυ στὸν ὅπνο της ἡ νὲα διειρευόταν γὰ πίνει κρασί μὲ χρυσὸ ποτήρι, θὰ ἔπαιρε λεύτερο ἄντρα.» Λν δμως τούς ἀντιληφθοῦν ἔστω καὶ καπνισμένο μαυροτσούκαλο, θὰ ἔπαιρε χηρεύόμενο ἄντρα.

ΣΑΒΒΑΤΟ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ.

Αὐτοὶ ποὺ γιορτάζουν, πηγαίνουν σιτάρι στὴν ἐκκλησίᾳ ὅχι δμως γιὰ «σχώριο» ἀλλὰ γιὰ χρόνια πολλὰ. Πηγάδινον οἱ ἀνύπαντροι: καὶ ἀνύπαντρες καὶ προσπαθοῦν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς λειτουργίας νὰ πάρουν χρυφὰ δμως, λίγο σιτάρι γιὰ νὰ δοῦν τὸ βράδυ στὸν ὅπνο τους τὸν σύντροφο τῆς ζωῆς τους.

«Αν ἔμως τοὺς ἀντιληφθοῦν ἔστω καὶ ἔνας, δτι παίρνουν σιτάρι, τότε δὲν «πάνεται τὸ τέχνησμα».

ΜΑΡΤΗΣ

1η ΜΑΡΤΗ

Κατὰ τὴν ἡμέρα κατη, δλο: οἱ ἀνθρώποι τοῦ χωριοῦ μικροὶ καὶ μεγάλοι, δένουν στὸ ἀριστερὸ χέρι: ἔγα διπλὸ σχοινί, δσπρο καὶ κόκκινο καὶ τὸ κρατοῦν δλόκληρο τὸ μήγα. Αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ νὰ μή τοὺς σημαδέψει: (μαυρίσει) δ Μάρτης.

Ἐπίσης τὴν ἓδα μέρα, οἱ νοικοκυρὲς δὲν πλένουν μὲ βραστὸ νερὸ τὰ ρούχα, γιατὶ κομματιάζονται (χαλάνε)

9η ΜΑΡΤΗ

Μέχρι τότε φύτευαν δὲντρα, γιατὶ πίστευαν πώς μετὰ δὲ θὰ «έπιχναν» (ρίζωνα).

24η ΜΑΡΤΗ

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα κτυποῦσαν γύρω ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ τὶς αὐλές χάλκινα ἀγγεῖα (συνήθως ταψιά), μὲ ἔνα ξύλο, γιὰ νὰ φύγουν τὰ ἐρπετὰ (φίδια) καὶ τὰ ἔντομα ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

I. ΣΠΥΡΟΥ

Η ΛΑΖΑΡΙΝΑ

“Οπως τὰ θυμοῦνται οἱ παλιοί...”

Ο ήλιος βγῆκε στὰ Τζουμέρκα ἔνα πρωΐ στά 1885 καὶ ἔλουσε τὸ ἔρμο Σκλοῦπο πού κράταγε λέφτερο στὴν Τουρκιὰ. Τοῦτος ὅμως τὸ πρωϊνὸ δὲν ἦταν σάν τ’ ἄλλα. Οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ ἀκουσαν τὰ μεσάνυχτα στὴ «Γιώργι Γιώργι» μέρος ὅχι Σκλουπιώτικο τότε· γιατὶ ἀργότερα τὸ ἀγοράσαμε, τὴ Λαζαρίνα, τὸ πρῶτο ντουφέκι τοῦ χωριοῦ ποὺ ὅταν ἐριχνε ἥχοῦσε σάν τὸν κύπρο τοῦ Λαζάρου. Ἀπ’ αὐτὸν τὸν ἥχο ἄλλωστε πῆρε καὶ τ’ ὄνομα του. Σκοτώθηκε, εἶπαν, ἀπόψε τὸ πρωτοπαλλήκαρο, ὁ κατσικοκλέφτης, ὁ Κολιὸ Τζοβάρας. Πάει..... τὸν βάρεσσαν

Τότε ἀπὸ τὴ γέφυρα Πολιτσᾶς ώς κάτω στὴν "Αρτα, ὅλα τὰ Τζουμερκοχώρια δὲν ἦταν τούρκικα (Τζουμέρκα κι "Αγραφα ἀπάτητα λιμέρια) καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ περιοχὴ λέγονταν παλιὸ Ἐλληνικὸ. Ἀργότερα ἔγινε τὸ Νέο Ἐλληνικό πέρα ἀπ’ τὸ ποτάμι, ὥσπου σιγὰ - σιγὰ λεφτερώθηκε ὅλη ἡ "Ηπειρος. Τὰ Τζουμερκωχώρια ὅμως δὲν γλύτωσαν τὸ φόρο στοὺς Τούρκους. Πλήρωναν τὸ ἔνα δέκατο ἀπ’ τὸ εἰσόδημα στὸν Τούρκο ποὺ ἦταν σὲ κάθε χωριὸ. Γιαυτὸ στοὺς Ραφταναίους ύπηρχε φυλάκιο μὲ 4-5 Τούρκους ποὺ μάζευαν τοὺς φόρους. Στὸ χωριό μας ἦταν ὁ Σαλῆ Αγᾶς.

26 Ιουλίου λοιπὸν μέρα τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς καὶ Πανηγύρι στὸ Σκλοῦπο. "Ολοιμαζεύτηκαν στὴ χωραφιὰ ἀπ’ ὅλα τὰ γύρω μὲρη τοῦ χωριοῦ, Μπιαδοῦλα - Πολιτσά - Παπάλια - 'Αλών' τ' Γιώργι'. Στενό κ.λ.π. γιὰ νὰ γιορτάσουν ὅλοι μαζὶ τὸ πανηγύρι. Κατέθηκαν ἀπὸ τοὺς Ραφταναίους καὶ οἱ Τούρκοι.

Γυναῖκες κι ἄντρες χόρευαν κι’ ὁ χορὸς πήγαινε γαῖτάνι. Οἱ ἄνδρες τότε φόραγαν φουστανέλλα καὶ γουρούνοτσάρουχα κι οἱ γυναῖκες μακριὰ φουστάνια ἀπὸ μαλλί (Σκούτινα) καὶ ἄβαφα, γιατὶ δὲν ύπηρχαν βαφές. Μπήκαν στὸ χορὸ καὶ οἱ Τούρκοι. Τοὺς ἄρεσε τὸ πανηγύρι ὅπως γίνονταν καὶ στὸ τσακίρ κέφι κάνανε καὶ τσαλίμια. Σήκωναν τὸ πόδι πέρα καὶ ψηλὰ καὶ τὸ ἵδιο θέλαν νὰ κάνουν κι οἱ γυναῖκες, γιὰ νὰ βλέπουν ἀπὸ κάτω ἀπ’ τὸ φουστάνι.

Οἱ γυναῖκες ὅμως λεβέντισες, ἀρνήθηκαν, δὲν θέλησαν νὰ ύποταχτοῦν στὴν προστυχὶα τῶν Τούρκων. Αύτοὶ ὅμως ἐπέμειναν νὰ τὶς φωνάζουν καὶ νὰ τὶς βρίζουν καὶ στὶς ἡλικιωμένες ἄγρια «Πέρα τὸ πόδι μωρὴ μπάμπω». Οἱ γυναῖκες ὅμως χόρευαν κανονικὰ κι ἄνδρες πάλι δὲν τολμοῦσαν νὰ τοὺς ἀντικρούσουν.

Τότε ό Κολιό Τζοβάρας, τὸ πρωτοπαλλήκαρο τοῦ χωριοῦ, κλέφτης κι ἀρματωλὸς, πρῶτος στὸ τουφέκι καὶ στὸ τρέξιμο δὲν βάσταζε τὴν προσθολή. Ξεπετάχτηκε χρυσὸς ἀητὸς μὲσα ἀπὸ τὸ χορὸν κι ἔναν μετὰ τὸν ἄλλον τοὺς ἔκανε μαύρους στὸ ξύλο. Καταντροπιασμένοι καὶ δαρμένοι οἱ Τοῦρκοι ἔφυγαν γιὰ τοὺς Ραφταναίους κι οἱ χωριανοὶ περήφανα συνέχισαν τὸ χορὸν «Τέτοια ὥρα ἦταν ἐψὲς», τέτοια καὶ παραπροψές.....».

Ο Ἰσκιος ἔπεσε στ' Ἀνήλια κι ὁ Παπᾶς βάρεσε ἐσπερινὸν. Σιγὰ - σιγὰ ἔπεσε κι ἡ νύχτα καὶ μαζὶ τῆς πῆρε καὶ τοὺς τελευταίους ἥχους τῶν τραγουδιῶν. Ο Κολιός παρέα μὲ τὴ Λαζαρίνα του πῆρε τὸ δρόμο πρὸς τ' Ἀλών' τ' Γιώργ' (πίσω ἀπὸ τὸ Κορφόβουνο) ποὺ ζοῦσε μὲ τὴ γριὰ μάννα του. Τότε θάταν ἐκεὶ καμμιὰ δεκαριὰ σπίτια κι ὅλοι φύλαγαν κοπάδια γιδια. Λένε πώς ὅποιος ἔβλεπε τὴ λαζαρίνα ἔφευγε δέκα μέτρα μακριὰ. Τὶ τουφέκι θάταν!

Τὸ ἄλλο βράδυ οἱ Τοῦρκοι συμφώνησαν νὰ πāνε στ' Ἀλών' τ' Γιώργ' νὰ τὸν βροῦνε καὶ νὰ τὸν σκοτώσουν. Γιατὶ ἦταν φόβος καὶ τρόμος γι' αὐτοὺς. Δὲν τοὺς ἄφηνε νὰ κάνουν αὐτὸ ποὺ θὲλαν. Ξεκίνησαν λοιπὸν ἀπὸ τοὺς Ραφταναίους καὶ τὸ σούρουπο κατέβηκαν τὸ Κορφόβουνο, ἔφτασαν στὸ σπίτι του. Τοῦ χτύπησαν τὴν πόρτα καὶ τοῦ φώναξαν «Ἀνοιξέօρέ Κολιό, ἐμεῖς εἰμαστε, ὅτι ἔγινε ἔγινε». Ἀνοιξε μπρέ νὰ πāμε στὴ Τούρκα γιὰ κλεψια. Δηλ. νὰ κλέψουν γιδ. γιατὶ ζοῦσαν μ' αὐτὰ. Ή γριὰ μάννα του τσουγκρίζοντας μὲ τὴ μάσια ἔνα κούτσουρο στὸ μπουχάρι (τζάκι) νὰ βράσει τὸ φαι τούλεγε, «Μὴν ἀνοίγεις παιδάκι μου θὰ σὲ σκοτώσουν» κι ὁ Κολιός βάσταγε ἀπὸ πίσω τὴν πόρτα μαζὶ μὲ τὸ σύρτι. Οι Τοῦρκοι πάλι φώναζαν «Μὴ φοβάσε ὄρέ Κολιό θὰ σοῦ δώσουμε τὰ ὅπλα ἀπὸ τὴν κλαθαντὴ» ποὺ ἦταν μιὰ τρύπα στὸ κάτω μέρος τῆς ξύλινης πόρτας, γιὰ νὰ μπαινοθύγαινουν οἱ γάτες.

Ο Κολιός τοὺς ἐμπιστεύτηκε. Αφοῦ τοῦ ρίξανε τὰ ὅπλα ἀπὸ τὴν τρύπα, τοὺς ἄνοιξε καὶ μπῆκαν μὲσα στὸ σπίτι. Ή ματιὰ του ὅμως δὲν ξέφυγε ἀπὸ κανέναν καὶ πρόσεχε κάθε κίνησή τους γιατὶ «Κάποιο λάκκο είχε ἡ φάβα» ἔλεγε μὲσα του.

Αφοῦ ἐτοιμάστηκαν ξεκίνησαν ὅλοι μαζὶ γιὰ τὴν Τούρκα (κοντὰ στὰ Πράμαντα). Ρίχτηκαν στὸν Παλιόμυλο, στὸ μύλο τοῦ Κίτου, βγῆκαν στὸ Στενὸ κι ἀνέβηκαν στὸ λάκκο. Ο Κολιός πάντα πήγαινε ἀπὸ πίσω καὶ σὲ ἀπόσταση γιὰ νὰ τοὺς προσέχει. Μόλις ἔφτασαν στοὺς Σταυρούς (κοντὰ στὴ Στόκος) ἔκατσαν γιὰ λίγο νὰ ξεκουραστοῦν.

Τὸ φεγγάρι πληγώνονταν στὶς κορυφὲς τῶν βουνῶν, τὰ νυχτοπούλια ἔσκουζαν κι ὁ Γκιώνης φώναζε τὸν Ἀντώνη του. Οι Τοῦρκοι

κουβέντιαζαν στή γλώσσα τους κι ό Κολιός παράμερα άγνάντευε τή γύρω φύση. "Ενας Τούρκος χάραζε μὲ τὸ μαχαίρι του σὲ μιὰ μαύρη πλάκα «έδῶ σκοτώνουμε τὸν Κολιό - Τζοθάρα». Ό Κολιός ἔβγαλε τὸ ταμπάκο γιατὶ δὲν κάπνιζε στριφτὸ καὶ οι Τούρκοι λοξοκοιτάχτηκαν. Τότε ἔνας τὸν πλησίασε καὶ τοῦ ζήτησε μιὰ πρέζα. Ό Κολιός ἔκανε τὸ χέρι πέρα νὰ τοῦ δώκει. Τότε ό Τούρκος τοϋπιασε σφιχτὰ τὸ χέρι καὶ τὸν ἔριξε κάτω. Ωρμήσανε κι ἄλλοι δύο, ό τέταρτος τοῦ παίρνει τή Λαζαρίνα κι ό τελευταῖος τράβηξε τὸ γιαταγάνι του νὰ τοῦ πάρει τὸ κεφάλι του.

Ό Κολιός ὅμως τοὺς ἔκανε ὅλους καλὰ, ἢταν δυνατὸς. Ή δύναμὴ του δὲν ἦταν μόνο στὸ τουφέκι του ἄλλὰ καὶ στὸ κορμὶ του Χουφτιάζει μὲ τὴν παλάμη του τὸ γιαταγάνι, κόπηκε λίγο ὅμως, ἄλλὰ τοὺς ἔξεφυγε καὶ χάθηκε μὲσ' τὴν νύχτα σὰν Ζαρκάδι. Οι Τούρκοι μετά τὴν ἀποτυχία τους αὔτὴ πῆραν τὸ δρόμο γιὰ τοὺς Ραφταναίους. Μόλις ἀνέβηκαν στ' Γιώργ'-Γιώργ' ἔριξαν δυὸ φορὲς μὲ τὴ Λαζαρίνα. Τ' ἄκουσαν οἱ γέροι κι εἴπαν πώς τὸν βάρεσαν τὸν Κολιό, γιατὶ αὐτὸς ποτὲ δὲν ἔρριχνε ἐκεῖ.

Πρίν τὸ μεσημέρι ὅμως ό Κολιός βγῆκε στὸ χωριὸ κιοί γέροι τᾶχασαν, τὸν νόμιζαν σκοτωμένο. "Ανοιξε ἡ καρδιὰ τους μόλις τὸν εἶδαν γιατὶ πολὺ τὸν ἀγαποῦσαν. Τοὺς τὰ ὁμολόγησε ὅλα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ. Αμέσως πῆγε στὸ Σαλῆ Ἀγά τοῦ εἶπε τὰ μαντάτα καὶ τοῦ ζήτησε νὰ στείλει χαμπέρι στοὺς Ραφταναίους νὰ τοῦ φέρουν τὴ Λαζαρίνα, γιατὶ θᾶχαν ἄγρια ξεμπερδέματα. Ό Σαλῆς ποὺ τὸν φοβόταν εἰδοποίησε τοὺς Τούρκους νὰ τὴ στείλουν. Οι Τούρκοι τοῦ ἀπάντησαν ὅτι τώρα ἔχουν καλὸ σκοπὸ. Θά τοῦ τὴν δώσουν στὸν Ἀϊ-Λιᾶ τῶν Ραφταναίων. Έκεῖ νὰ γίνει ἡ συνάντηση.

Ό Κολιός νὰ βάλει τὸ κρασὶ κι αὐτοὶ τὸ ψητὸ ἀρνὶ. Θὰ φᾶνε, θὰ τραγουδήσουν καὶ θὰ γίνουν καὶ βλάμηδες (σταυραδέλφια).

Ἐπῆγαν λοιπὸν ἀπάνω, ἔφαγαν κι ἥπιαν. Παρέδωκαν τὸ τουφέκι καὶ γίναν βλάμηδες. Κόψανε τὶς φλέβες τῶν χεριῶν κι ἐνώσανε τὸ αἷμα. Τότε ό Κολιός ρώτησε κι ἔμαθε ποὺ ἔχουν τὰ σπίτια οι Τούρκοι μὲ τὶς φαμήλιες τους. Μόλις τελείωσε τὸ φαγοπότι πῆρε τὴ Λαζαρίνα καὶ κατέβαινε κατὰ τὸ Σκλοῦπο καὶ σειόταν ἡ γῆ καὶ τρίζαν τὰ βουνὰ.

Στὸ χωριὸ ό Κολιός δὲν μποροῦσε νὰ ἡσυχάσει, δὲν μποροῦσε νὰ δεχτεῖ πώς ὅλα αὐτὰ ἢταν γιὰ τὸ καλὸ του. Τὴν ἄλλη φορὰ φίλος τους ἤτανε καὶ πῆγαν νὰ τὸν σκοτώσουν, τώρα βλάμηδες, δὲν τοὺς ἔχει ἐμπιστοσύνη. Κάλεσε νἄρθει ό Νότης (ἔνας ἀπ' τοὺς Νοταίους) ὀδερφικός του φίλος. «Αὐτὸ κι αὐτὸ ἔπαθα»

τοῦ εἶπε, «τί λές θὰ πᾶμε νὰ χαλάσουμε τὶς φαμίλιες τους»; «Θὰ πᾶμε» τοῦ λέει ὁ Νότης. «Θὰ φᾶμε ὅμως ἀπὸ σκυλὶ»; «Θὰ φᾶμε» ἀπᾶμε» τοῦ λέει ὁ Νότης. «Οποιος ἔτρωγε κρέας σκυλιοῦ γινόνταν κακός. ποκρίθηκε ὁ Νότης. «Οποιος ἔτρωγε κρέας σκυλιοῦ γινόνταν κακός.

Τὸ ᾄδιο κι αὐτοὶ ὄρκιστηκαν νὰ γίνουν κακοὶ.

Ψήσανε λοιπὸν ἕνα σκυλὶ κι ἔνα καταίκι, τ' ἀνακάτεψαν μὲσα σ' ἔνα μεγάλο ταψὶ κι ἄρχισαν νὰ τρῶνε μὲ τὴ σειρὰ. Ἀφοῦ ἔφαγαν πῆγαν στὸ Σαλῆ και Ζήτησαν ἄδεια νὰ περάσουν τὸ ποτάμι, (Τούρκικο φυλάκιο) πὼς θὰ πᾶνε δῆθεν γιὰ δουλειές. Πήραν τὴν ἄδεια πέρασαν ἀπέναντι κι ἀνέβηκαν στὸ Ζαγόρι ὑστερα ἀπὸ μέρες περπάτημα. Ἐκεῖ ζοῦσαν οἱ οἰκογένειες τῶν Τούρκων. Τὴ νύχτα μπῆκαν στὰ σπίτια τους και μὲ τὰ γιαταγάνια σκότωσαν ὅλες τὶς γυναικες τους.

«Υστερα ὁ Κολιός χάθηκε. Ἀναφέρεται σήμερα κάποιος Νικόλος Τζοβάρας ὄπλαρχηγός στὴν Ἰστορία, στοὺς ἀγῶνες κατὰ τῶν Τούρκων στ' Ἀγραφα. «Ισως νάναι αὐτὸς. Πάντως ἦταν αὐτὸς ποὺ δὲν δέχτηκε καμμιὰ ντροπὴ στὸ Σκλοῦπο ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Κώστας Τζουβάρας.
Ήθοποιός

1980 – ΔΙΣΕΚΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

(Μᾶς ἥρθε χρόνος δίσεκτος, χρονιὰ κατακαημένη....) Τέτοια και χειρότερα προφητεύει ἡ λαϊκή παράδοση γιὰ τὶς χρονιές μὲ 366 μέρες. Ο φετεινὸς ὁ χρόνος εἶναι δίσεκτος. Ο Φλεβάρης ἔχει 29 μέρες και ὅλη ἡ χρονιὰ 366μέρες.

Αὐτὸ συμβαίνει γιατὶ ἔνας χρόνος ἔχει κανονικὰ 365 μέρες και ἔξι ὥρες, χρόνος δηλαδὴ ποὺ χρειάζεται ἡ γῆ γιὰ μιὰ πλήρη περιστροφὴ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο. «Οταν ὁ Ἰούλιος Καίσαρας, μαζὶ μὲ τὸν Ἑλλήνα Σωσιγένη, μεταρύθμησαν τὸ ἡμερολόγιο κανονίσανε κάθε τέσσερα χρόνια νὰ μπαίνει μιὰ ἐμβόλιμη — ἐπὶ πλέον — μέρα ώστε νὰ καλύπτονται οἱ ἔξι ὥρες ποὺ περισσεύουν κάθε χρόνο.

Σύμφωνα μὲ τὶς λαϊκὲς δοξασίες, τὰ δίσεκτα χρόνια δὲν εἶναι και τόσο τυχερὰ. Γιαυτὸ ὁ λαός ἀποφεύγει τοὺς γάμους κλπ.

Ο δίσεκτος χρόνος ὀνομαζόνταν και ἔτος τοῦ Κασσιανοῦ, γιατὶ ἡ ἐκκλησία εἶχε ὄρισει νὰ γιορτάζεται ὁ «Ἄγιος Κασσιανὸς στὶς 29 Φλεβάρη και ἔτσι ἡ γιορτὴ του ἐκτὸς ποὺ εἶναι κάθε τέσσερα χρόνια συμπίπτει και μὲ τὴν «καταραμένη» μέρα.

Ἐμεῖς πάντως εὐχόμαστε καλὸ δίσεκτο χρόνο.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ψυχική ένοτητα και άγάπη ζήτησε από τα μέλη ό προεδρος του Συλλόγου κατά τὸ κόψιμο τῆς βασιλόπιττας.

Ἡ στήλη ἀντὴ τοῦ περισσοῦ μας εἶγι: ἀφερωμένη σὲ δραστηριότητα τῶν Συλλόγου μας.

Μέσω ἀντῆς θὰ πληρωφροῦνται τὰ μέλη διετίς πολιτιστικὲς καὶ μαρφωτικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Συλλόγου καὶ γενικά τὶς δραστηριότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Οποιαδήποτε παράπονο ή διποιδή πτε υπόδεξῃ, ποὺ θὰ εἴη: μέστα στὰ πλαίσια τοῦ Καταστατικοῦ, καὶ θὰ προάγει τὰ συμφέροντα τοῦ Συλλόγου θὰ γίνεται πρόθυμης διεκτὴ καὶ θὰ προσβάλλεται ἀπὸ τὴν στήλη ἀντῆ.

Δὲν παραλείπομε νὰ σᾶς ἐνημερώσουμε, σύντομα, διτ: θὰ δημοσιεύσουμε, μέσω τῆς στήλης ἀντῆς τηγματικὰ τὸ Καταστατικὸ τοῦ Συλλόγου, διπος ἀντὸ τροποποιήθηκε μὲ ἀπόφαση τῆς Γενικῆς Συνέλευσης στὶς 30 Ιουνίου 1979, γ:ὰ γὰ ἔχετε μὰ πλήρη εἰκόνα τῶν ἐπιτροπομένων δράσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ 1980 — ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τὸ Σάββατο τὸ δράδυ στὶς 12 τοῦ Γενάρη, δ Σύλλογος μας διοργάνωσε μὰ πολὺ διμορφη γ:αστὴ, δπου παρευρέθηκαν πάνω ἀπὸ 200 μέλη τοῦ Συλλόγου, στὴν θαυμάτια αἴθουσα τοῦ Κέντρου «ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ» ὅπου χόστηκε ἡ καθιερωμένη Πρωτοχρο-

ν:άτικη πίττα καὶ ἔγινε καὶ ἡ δράσηση τῶν ἐπιτυχόντων μαθητῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου στὶς Ἀνώτατες, Ἀγώτερες Σχολές καὶ στὰ Λύκεια, τῆς χρονιᾶς, ποὺ πέρασε.

Ο Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν συγχωρικὸν, ἀφοῦ τοὺς καλωσόρησε στὴν ἐκδήλωση, σὲ σύντομη διμλίχ του, τονισε:

«Ἡ ἀποφίνη ἐκδήλωση δικαιώνει τὴν ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Ἀπανταχοῦ Ἀμπελωχωριῶν στὴ διατήρηση τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ.

Ἐξ ἀλλοῦ, δίγει: καὶ πάλι: ἐφέτος τὴν εὐκαιρία στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο νὰ διπευθύνει, πρὸς δικ τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου, τὶς πλέον ἐγκάρδιες καὶ ἔνθερμες εὐχές, γ:ὰ τὸ Νέο Ἐτος.

Συγκεντρωθήκαμε, Ἀγαπητοὶ χωρικοὶ μέλη τοῦ Συλλόγου, δχ: μόνο νὰ ἀνταποχρθοῦμε στὴν πρόσκληση τῆς πολιτιστικῆς ἐκφρασης τοῦ Συλλόγου μας, ἀλλὰ καὶ νὰ δείξουμε ὅτι οἱ ψυχοὶ μας δεσμοὶ, ποὺ ἀποτελοῦν πάντοτε τὸ μεγάλο κίνητρο τῆς δημοσιογρίας, ἔχουν τόσο συσφιχτεῖ, ὥστε νὰ θεωρούμαστε, σὰν μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογένεας.

Χωρετήσαμε, ἀν θυμάμαι καλὰ πέρυσι, τὸ ἔτος 1979, ως ἀφετηρία νέων προσπαθειῶν καὶ ἐπιδιώξεων τοῦ

Συλλόγου, και είχαμε δίκιο. Διέτι:, και ή οικονομική διαχείρηση του Συλλόγου ήταν άφογη και ή έκπλήρωση του άντικειμενού σκοπού, ήταν ούσιαστη και σημαντική.

Χαρακτηριστικά θάλαναφερθώ σε τρεις άποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, που σημάδεψαν μὲν έπιτυχία τὸ κέντρο δράσης του Συλλόγου μας και έδωκαν σ' αὐτὸν τὴν Πρωτοπρίας πρεσβυτηρίας ζητούσαν.

1.—Η πραγματοποίηση τῆς ἐκδρομῆς στὴν Βουλγαρία, που άλλοι παρόμοιοι Σύλλογοι δὲν τόλμησαν νῦτε και νὰ τὸ σκεφτοῦν.

2.—Η εναρξη τῶν ἔργων ἀρχῆς διάνοιξης του δρόμου ἀπὸ τὸ χωρὶδι μας στὴν Ηλιτσά και μὲ προσποτική νὰ συνδεθεῖ μὲ τὸ Δημόσιο δρόμο Φαγερωμένης.

3.—Η ἀπόφαση του μὲσου ἐπικοινωνίας τῶν ἀπανταχοῦ εὑρισκομένων Ἀμπελοχωριτῶν, γιὰ τὴν ἐπαγκένδυση ἐντὸς του τρέχοντος μηγδές, τοῦ περιοδικοῦ «Ο Καθρέπτης».

Γιὰ τὶς δραστηριότητες αὐτές και πολλές άλλες («Οπως ή Γιορτὴ τοῦ Ετούς του Παδιού, που γιορτάστηκε στὸ χωρὶδι μας, ή Πρωτοχριὰ κ.λ.π.»), Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο δοκιμάζει μεγάλη ίκανοποίηση και ἀναγνωρίζει διὰ βασικοὺ συντελεστὲς τῆς ἐπιτυχίας και ἀνόδου του Συλλόγου μας, ήταν δλαχ τὰ μὲλη που ἀνταποκρίθηκαν στὶς προσδοκίες μας.

Καὶ ζηνιοῦ δλαχ τὰ μὲλη χωρὶς νὰ γίνεται διαχωρισμὸς. "Όλοι: εἶναι πολύτιμα γιὰ τὸν Σύλλογο, δλοι: προσφέρεσσι, οἵλοι: προσπαθεῖσι και χάρη τῆς συλλογικῆς αὐτῆς προσπάθειας πετύχαμε τὰ γκωστά, σὲ δλους μας ἀποτελέσματα.

Τὸ 1980 ζημιας δημιουργεῖ νέες πρόσθετες υποχρεώσεις. Δημιουργεῖ πρώτα - πρώτα τὴν υποχρέωση νὰ μείγουμε δλοι: μας φυχῆς αὐτῆς ένωμένοις και ηθοκαταστοι, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συνεχίσουμε μὲ τὸν αὐτὸν ρυθμὸ, τὸ ἔργο του Συλλόγου.

Μέ τὴ θεῖα:ότητα διὰ και τὸ γέο: ἔτος 1980, θὰ ἐπιδείξουμε τὸν αὐτὸν ζῆλο, γιὰ τὸν Σύλλογο, σᾶς εὔχομαι ἐκ μέρους του Διοικητικοῦ Συμβούλιου, σέ δλους και στὶς οἰκογένειές σας, οὐγεία - εὐτυχία - πρόσδος ἀπομική και οἰκογενειακή».

Στὴ συνέχεια και ἀφοῦ κόπηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο του Συλλόγου ή πίττα, ἔγινε ή δράσευση τῶν ἐπιτυχόντων μαθητῶν. Ἐξ άλλου, ή ἀναγνώριση τῆς ἀξίας τῶν μαθητῶν και ή δράσευση τους εἶναι μὲσα στὰ πλαίσια τῶν καθηρώντων του Συλλόγου. Η διάθεση δέ τῶν χρημάτων γίνεται κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ κληροδότημα του συγχωριανοῦ μας Χαριλάου Τόλη. Η ἐνέργεια του δὲ αὐτὴ εἶναι ἀρκετὰ ἀξιέπαινη και σημαντική γιὰ τὸ χωρὶδι μας και ἀκόμη περισσότερο γιὰ τους μαθητὲς και φοιτητὲς. Συγκεκριμένα, οἱ δράσευθέντες εἶναι:

ΑΝΩΤΑΤΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

1. Βασιλικὴ Σωτ. Ἀναστασίου (Φιλοσόφικὴ Ιωαννίνων δρχ. 5.000)
2. Βασιλικὴ Λαμ. Βλάχα .(Βιομηχανικὴ Θεσσαλονίκης) δρχ. 5.000

ΑΝΩΤΕΡΕ Σ ΣΧΟΛΕΣ

'Ελένη Κ. Σιώτου ΚΑΤΕ (Θεσσαλονίκης) δρχ. 3.000

ΛΥΚΕΙΑ

1.	Κων) νος Άλ. "Εξαρχος	δρχ. 2.000
2.	Κων) νος Δ. Ξεκάρφωτος	» 2.000
3.	Σπύρος Κ. Βλάχας	» 2.000
4.	Χρήστος Ι. Πανάξιος	» 2.000
5.	Χρυσούλα Χαρ. Τόλη	» 2.000
6.	Μαρίνα Λαμ. Βλάχα	» 2.000
7.	Αναστασία Β. Κίτσου	» 2.000
8.	Αντιγόνη Γ. Γέροντα	» 2.000
9.	Έλένη Β. Πάνου	» 2.000

Τυχερός της θαυμόπιττας ήταν ό πατέρας της Χρ. Βλάχας μαθητής που άμειφθηκε μὲ τὸ ποσὸ τῶν 500 δρχ. Ακολούθησε γλέντι καὶ διασκέδαση ὡς τὴν ἐπιτρεπόμενη ὥρα καὶ δύλοι σὶ παραρευρεθὲντες ἔμειγαν ἀπόλυτα εὐχαριστημένοι, τὸσο ἀπὸ τὴν κακὴ δργάνωση, ὃσο καὶ ἀπὸ τὴν ζεστὴ Σκλουπιώτικη ἀτμόσφαιρα, που δημιουργήθηκε στὴν αἴθουσα.

Ο ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

"Οπως κάθε χρόνο ἔτος καὶ φέτος, μὲ ἐπιτυχία ἔγινε ὁ ἀποκριάτικος χορός του Συλλόγου μας στὶς 17 Φλεβάρη στὸ Κέντρο «ΧΛΟΗ» μὲ συμμετοχὴν πάνω ἀπὸ 200 μέλη του Συλλόγου. Τὸ γλέντι: ἀμείωτο συνεχίστηκε μέχρι τὶς 2 τὰ μεσάνυχτα καὶ δύλοι σὶ παρευρεθὲντες δημιουργήσαν ἀριστη ἀτμόσφαιρα διασκεδάσεως καὶ γλεντισμοῦ.

ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ.

Πάνω ἀπὸ 70 μέλη του Συλλόγου

ἔλαβαν μέρος στὴ Γενικὴ Συνέλευση του Συλλόγου στὶς 23 Φεβρουαρίου στὴν αίθουσα του ἐμπορισθετεχνικοῦ ἐπιμελητηρίου Ιωαννίνων.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευση πραγματοποήθηκε βάσει του ἀρθρου 10 του Καταστατικοῦ καὶ περιλάμβανε θέματα πρὸς συζήτηση.

1) Ἀπόλογοι:σμός - Δράσης Δ.Σ. έτους 1979.

2) Ἐγκριση Οἰκονομικοῦ ἀπολογισμοῦ 1979 -Προϋπολογισμοῦ 1980

3) Συζήτηση - τυχὸν προτάσεις τῶν μελῶν γιὰ θέματα του Συλλόγου. Γιὰ τὴν πλήρη καὶ σωστὴ ἐνημέρωση τῶν μελῶν, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, ἔδωκε σὲ δύλα τὰ παρευρεθὲντα μέλη φωτοτυπίες του Οἰκονομικοῦ Ἀπόλογοι:σμοῦ καὶ του Προϋπολογισμοῦ 1980.

Τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασῶν τῆς Συνέλευσεως ἔκανε ὁ Πρόεδρος του Συλλόγου καὶ ἀφοῦ διάβασε τὸ σχετικὸ ἀρθρο του Καταστατικοῦ, ἔκανε

λεπτομερή άγαλυση του Οίκους μικρού 'Απολογισμού του χρόνου που μάς πέρασε καθώς και τον προϋπολογισμό του 1980.

Στή συγένεια ακολούθησε εύρεια συζήτηση πάνω στά θέματα τής ήμερησιας διάταξης και εἰδικότερα ή συζήτηση περιστράφηκε στήν ακαδέμεια και αριστοτερη έμφανση του Περιοδικού «Καθηέπιτης».

Η Γενική Συγέλευση, αφού φήμεις δόμισαν τὸν οίκονομικὸν 'Απολογισμὸν και προϋπολογισμὸν, ένέκρινε εἰσήγηση του Διοικητικοῦ Συμβουλίου γιὰ διεύρυνση τῆς ἐπιτροπῆς συντάξεως του περιοδικοῦ μας.

Άρκετά μὲλη ἔξεφρασαν τὴν ἐπιθυμία τους, νὰ συμμετάσχουν ἐνεργά και διορθήσουν τὸ ἔργο τῆς ἐπιτροπῆς

Πρώτον τελεώσουν οἱ ἐργασίες τῆς Συγέλευσεως, προσθλήθηκε ή κινηματογραφικὴ ταινία, που περιλάμβανε σκηνὲς ἀπὸ τὸ φετεῖνὸ πανηγύρο: στὸ χωρὶς μας, ἀπὸ τὴ γιορτὴ τοῦ ἔτους του Πειδιοῦ και ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν τῶν μελῶν στὴ Βουλγαρία τὸ περσιμένο καλοκαίρι. Παραθέτουμε κατωτέρω, τὸν Οίκονομικὸν 'Απολογισμὸν χρήσεως 1979 και προϋπολογισμὸν 1980, προειπένου νὰ λάθουν γνώση, διὰ τὰ μὲλη του Συλλόγου και αὐτὰ που ἀποστάζουν ἀπὸ τὴν Γενικὴ Συγέλευση.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Ο Σύλλογος μας πραγματοποίησε ἐκδρομὴ στὶς 23 Μαρτίου στὴν Πάτρα. 95 μὲλη ἀπὸ τὰ Ιωάννινα και 50 μὲλη ἀπὸ τὴν Αθήνα συναντήθηκαν στὸ Ριζούλι. Συηγένεις χαρᾶς ἀγά-

πης και ἐνθουσιασμοῦ μεταξὺ τῶν μελών παρουσίασε ή πρώτη αὐτὴ συνάντηση, στὸ Ριζούλι. Ακολούθησε μετάναστη, στὴν Πάτρα και ἐφαρμόστηκε τὸ πργραμμα τῆς ἐκδρομῆς.

Ο Πρόεδρος κατὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν, τὸντο: στὰ μὲλη, τῶν Αθηγῶν τοὺς συντάξεις τῆς ἐκδρομῆς που ἦταν ιδιαίτερης σημασίας και ἀπέδειπον στήν ἀνταλλαγὴ ἀπόφεων του Διοικητικοῦ Συμβουλίου και τῆς τοπικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Αθηγῶν, πάνω σὲ θέματα του Συλλόγου. Αφοῦ τοὺς εὑχαρίστηκε, διασυγχέθηκε δτ: παρόμοιος: εξ-ἐκδηλώσεις θὰ πραγματοποιηθοῦν και στὸ μέλλον.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΗΚΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ - ΒΟΥΓΑΡΙΑ.

Ανάμετα στὰ ἄλλα θέματα, που συζήτησε τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο του Συλλόγου μὲ τὴν τοπικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Αθηγῶν, ἦταν και ἀπὸ κανονικάνωση ἐκδρομῆς στὸ ἔξωτερο.

Ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, σύντομα θά κυκλοφορήσει η σχετικὴ ἀνακοίνωση συμμετοχῆς τῶν μελῶν.

Ἄλλα κρίγαμε σκόπιμο, μὲσω του Περιοδικοῦ μας, νὰ ἐνημερωθοῦν ἔγκυρα τὰ μὲλη μας, νὰ προγραμματίσουν τὶς δουλειές τους, τὶς ἀδειές τους, ωστε η συμμετοχὴ τους νὰ είναι σίγουρη και ξένος αστη.

Κατ' ἀρχὴν η ἐκδρομὴ θὰ είναι: 9η 10 ήμέρες και θὰ πραγματοποιηθεῖ τὸ πρώτο 15ήμερο του Ιουλίου.

Η Οίκονομικὴ ἐπιδάρυνση κάθε με-

λους θά είναι περίπου 10.000 δραχμές τὸ ἀτριο καὶ τὴν τιμὴν κύτην τὸ συμπεριλαμβάνονται:

- 1) Μετάθαση καὶ ἐπιστροφὴ μὲ πολυτελέσ πούλημα.
- 2) "Ολες οἱ δικαιοτερεύσεις σὲ ὑπέρροχα ξεγοδοχεῖται, μὲ πρωιγὸν, δωμάτια δικλινικαὶ κ.λ.π.
- 3) Ἡμεδιατροφὴ στὰ ξεγοδοχεῖται τῆς Γεωγκοσλαβίας καὶ Ρουμανίας καὶ πλήρη διατροφὴ στὰ ξεγοδοχεῖται τῆς

Βουλγαρίας.

Σᾶς παρουσιάζουμε κατωτέρω τὶς σπουδαιότερες πόλεις που θὰ ἐπισκεψθοῦμε καὶ τὸν χρόνο παραμονῆς σὲ κύτες. Βέβαια ἡ τελεκή διαμόρφωση τοῦ προγράμματος θὰ γίνει μετὰ τὴν δήλωση τῶν μελών, που θὰ λάβουν μέρος, σταθμίζοντας διλους τοὺς παραγοντες που ἐπηρεάζουν τὴν ἐκδρομὴν μας (συμπλήρωση τῶν θέσεων τοῦ πούλημα μόνο μὲ χωριανοὺς κ.λ.π.).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1η	μέρα	Ίωάννινα — Σκόπια
2η	"	Σκόπια — Κλάντοβο ἢ Βελιγράδι
3η	"	Βελιγράδι — Βουκουρέστι (παραμονὴ μία μέρα στὸ Βουκουρέστι)
4η	"	Βουκουρέστι — Πλοϊέστι
5η	"	Πλοϊέστι — Κωνστάντζα
6η	"	Κωνστάντζα — Βάρνα παραμ. μιὰ μέρα στὴ Βάρνα
7η	"	Βάρνα — Σόφια
8η	"	Σόφια — Ίωάννινα

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Είναι γεγονός πιὰ.... Τὸ χωριὸ μας θὰ διαθέτει ἀπὸ τὸ Πάσχα μιὰ ψησταριὰ, ἔνα Κάφε—Μπάρ, ποὺ ἔλειπε ἀπὸ τὸ χωριὸ μας. Τὸ ἄνοιξε ὁ Πᾶνος Πραμανιώτης, διαθέτοντας γιαυτὸ ἔνα σεβαστὸ ποσό. Θὰ προσφέρει κάθε εἰδος λιχουδιὰ καὶ πλούσιους μεζέδες γιὰ τοὺς καλοφαγάδες, τοὺς κρασοπότηδες καὶ προπαντὸς γιὰ τοὺς γλενζέδες. Τὸ περιοδικὸ μας τοὺς εὕχεται καλές δουλειές.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κάθε τι ποὺ στέλνεται γιὰ δημοσίευση στὸν «ΚΑΘΡΕΠΤΗ» πρέπει νὰ είναι καθαρογραμμένο, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ διαβάζεται, διαφορετικά δὲν θὰ δημοσιεύεται. Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ ὅχι δὲν ἐπιστρέφονται.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1979

ΕΣΟΔΩΝ

1. Υπόλοιπο Ταμείου 1-11979 » 69.446
2. Συνδρομές μελών έτους 1979 » 15.400
3. Συνδρομές μελών έτους 1979 » 40.000
4. Συνδ. μελ. δρόμου Πολιτσᾶς » 81.950
5. Δωρεές μελών » 29.900
6. Λαχειοφόρος άγοράς » 9.100
7. Συμετοχή μελών σε έκδηλη. » 71.060
8. Κληροδότημα Τόλη » 40.140
9. Τόκοι καταθέσεων » 11.983

Σύνολον έσοδων »

369.779

ΕΞΟΔΩΝ

1. Γενική Συνεύλευση » 2.054
2. Ήμερολόγια έτους 1980 » 18.400
3. Έκπολη. ψυχαγγικές έκδ. » 94.662
4. Κοινοφελή έργα στήν Κοινότ. » 25.499
5. Κληροδότημα Τόλη » 31.000
6. Διάνοιξη δρόμου Πολιτσᾶς » 75.798
7. Τροποποίηση Καταστατικού » 3.000
8. Άγορά κινημ. μηχανής - ταινίες » 40.787
9. Δημοσιεύσεις » 1.606
10. Γραφική όλη, ταχ. τέλη » 3.166
11. Ενισχυση διόροψων » 5.000
12. Γενικά έξοδα » 2.124

·Υπόλοιπο ταμείου 31-12-1979 » **303.096**

369.779

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1980

ΕΣΟΔΩΝ

1. Από συνδρομές μελών » 50.000
2. Δωρεές μελών » 30.000
3. Εισφορές μελών για έκπολη-τιοτικές ψυχαγγικές έκδηλωσεις » 100.000
4. Από συνδρομές περιοδικού «ΚΑΘΗΡΕΥΤΗΣ» » 100.000
5. Από λαχειοφόρους άγορές » 20.000
6. "Ημερολόγια έτους 1980 » 40.000
7. Κληροδότημα » 80.000
8. άποπεράτωη δρόμου Πολιτσᾶς » 150.000
9. Τόκοι καταθέσεων » 20.000
10. Απρόβλεπτα » 60.000

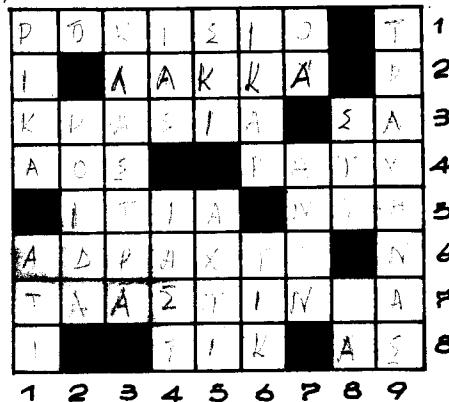
Σύνολον

1. Γραφική όλη - ταχ. τέλη » 20.000
2. Δημοσιεύσεις - έκτυπωσεις » 30.000
3. Κοινοφελή έργα κοινότητος » 30.000
4. Ενισχυση διόροψων » 20.000
5. Έκπολη-τιοτικές ψυχαγ. έκδηλ. » 110.000
6. Βραβεύσεις μαθητῶν - φοιτητῶν » 80.000
7. "Έκδοσ. περιοδικού "Καθηρεύτης" » 70.000
8. Άποπεράτωη δρόμου Πολιτσᾶς » 200.000
9. Συντήρηση περουσ. στοιχείων » 30.000
10. Απρόβλεπτες δαπάνες » 40.000
11. Γενικά έξοδα » 20.000

Σύνολον

650.000

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΓΙΑ ΣΚΛΟΥΠΙΩΤΙΕΣ

ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ

1. Τὸ καθάριο ἥταν πολυτελεῖχς μπροστὰ του.
2. Ἀκαλλειέργητη ἐπίπεδη ἐπιφάνεια ἔδαφους.
- 3a) Ο Κώστας Βλάχος φημίζονταν γι' αὐτά.
6. Δικά σου (καθαρεύουσα).
- 4a) Ἀκέφαλος ....λαδός
- 6) Τὸ τρίτο..... τοῦ Χίτλερ
- 5a) Πιλοτραχούδοςμένο δὲντρο
- 6) Τῶν μωρῶν χτύπημα
- 6) Μὲ αὐτὸ δηθουν
7. Τέτοια ἔχουν δλα τὰ σακκάκια (μὲ ἄρθρο)
- 8a) Χτύπος Ρελογιοῦ
- 6) Ἀποφασίει.

ΚΑΘΕΤΑ:

- 1a) Συνηθισμένο δημικ γέδος
- 6) "Αλογο (καθαρ.).
2. Γίνονται: τὸ φθινόπωρο
3. Τὸ πρῶτο γάλα μετὰ τὴν γέννα τῶν ζώων.
- 4a) Ἡ Ἀπεική στὰ Ἀρχαῖα
- 6) Ρόφημα (ἀντίστροφα).
- 5a) Σπόρ - 6) Ἐκδικηση.
- 6a) Γιὰ γὰ δηεὶ θὲλει καζάνι: (ἀντίστροφα) 6) ὅτι: καὶ δ 8χ δριζόγυτα
- 7a) Δύο Φωνήεντα 6) Ὑποκριστικὸ γυναικείου δηόματος (ἀντίστροφα)
- 8a) Ἀδριστη ἀγτωνυμία (ἀντίστροφη) 6) μὲ τὴ φωνὴ αὐτὴ διώχγουν τίς κόττες.
9. Γίνεται: νεστιμότερος ἀπὸ σταρένιο ἀλεύρι.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Έπειδή στὸ προηγούμενο τεῦχος μας ἀπὸ παράλειψη δὲν γράφη-
καν ὅλα τὰ κοινωνικὰ γεγονότα τοῦ 1979 τὰ παραθέτουμε τώρα μ'
αὐτὰ τοῦ 1980.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

1) Κώστας Ἰωάν. Γιωτάκης	ἀπέκτησε κόρη
2) Χρῆστος Γεωρ. Ἀλεξίου	» ἀγόρι
3) Νίκος Θεοδ. Νίκου	» ἀγόρι
4) Κώστας Δημ. Ἀναστασίου	» ἀγόρι
5) Κώστας Χρ. Σπύρου	» ἀγόρι
6) Μιχάλης Ἰωάν. Κόκκινος	» ἀγόρι
7) Χαρίλαος Ἰωάν. Μπαλωμένος	» ἀγόρι
8) Ἀφροδίτη Παύλου - Νότη	» ἀγόρι
9) Ἰωάννης Κ. Τζοβάρας	» ἀγόρι

ΓΑΜΟΙ:

Τέλεσαν τοὺς γάμους τους οἱ παρακάτω χωριανοὶ μας.

1. Ὁ Γεώργιος Κώστα Ἀλεξίου μὲ τὴν Ματίνα Ζώη ἀπὸ Καλλιθέα Θεσπρωτίας.
  2. Ὁ Χαρίλαος Ἰων. Μπαλωμένος μὲ τὴν Ζωὴ Γκορέζη ἀπὸ τὴν Παραμυθιά.
  3. Ὁ Χρῆστος Γεωργίου Ἀλεξίου μὲ τὴν Βασιλικὴ Παπαγιάννη ἀπὸ Ραφταναίους.
  4. Ὁ Γιάννης Νίκ. Πραμαντιώτης μὲ τὴν χωριανὴ μας Κωνσταντίνα Χρ. Γιωτάκη.
  5. Ὁ Μιχάλης Ἰωαν. Κόκκινος μὲ τὴν Παρασκευή Ροκᾶ ἀπὸ τὸ Συρράκο.
- ..... Τ' ἀνδρόγυνα ποὺ ἔγιναν ν' ἀσπρίσουν νὰ γεράσουν.....

ΘΑΝΑΤΟΙ

1. Ἡ Ἀναστασία συζ. Βασ. Μπαλωμένου 78 χρονῶν πέθανε στὶς 1-6-79 καὶ τάφηκε στὸ χωριό.
2. Ἡ Εύαγγελία Νίκ. Ἀντωνίου 23 χρονῶν πέθανε στὶς 1-4-79 καὶ τάφηκε στὰ Γιάννενα.
3. Ἡ Ἰσμήνη Κώστα Γιωτάκη 5 χρονῶν πέθανε στὶς 2-1-80 καὶ τάφηκε στὰ Γιάννενα.
4. Ὁ Στέλιος Γεωρ. Ἀλεξίου 55 χρονῶν πέθανε στὶς 19-1-89 καὶ τάφηκε στὰ Γιάννενα.
5. Ὁ Βασίλης Θεοδ. Νίκου 30 χρόνων πέθανε στὶς 11-3-80 καὶ τάφηκε στὴν Ἀθήνα.

Τὸ Περιοδικὸ μας συλλυπεῖται τοὺς οἰκείους τους.—